

GYŰJTŐ: GELENCSEI SÁNDOR

GYŰJTÉS IDEJE: 1973.

TART.: SZOBABELSŐK

15 lap

FÖLDRAJZI MUTATÓ: BATE
NAGYBERKI
FOSDOS
GÖLLE
ATTALA
CSOMA

STAMPUMTATÓ:

XI

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖRÁS

ÁTVÉZETVE AZ EGTSEÉGES LTK. 2759 - es TETELE ALÓL

2759

IV/47/40,

Szobabelsök.

Izindopert néprajzi múzeumi kérdőíve.

szerkesztette Kissillery Klára.

Öröké állította

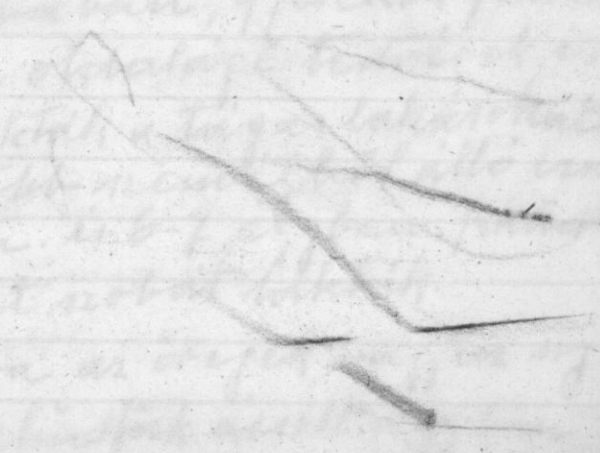
Gelencsér Sándor.

már nyugdíjas önk néprajzi kutató.

Gyűjtés ideje 1973 szeptember hó

Izuti, Nagyberki, Mondós, Gölle, Áttala, Csoma.
körsígek régi lakóskultúrája alapján

A felmérés a 70 éves tapasztalatom alapján

2

Régi parasztházak lakásberendezése
Kaposmenten.

A száradfordulón még kb 40/00-ra a régi-
módi lakberendezések voltak láthatók, a 914-es
háborúig amikor már az első átalakulást is abba
hagyták, mert ezt 1870-90 közt vette kezdőt a
sifonok használatát. először a módosabb parasz-
töknél az iparosok után, és a 900 ekjén már nem
is rendeltek szüblátot, csak kácsit és sifonot, az
esztalos iparosoknál.

Az 1870 előtti menyasszonyok fióknélküli tulipános
ládját hozták staféringban, és ezután jött a szüblát
első fiókkal csapóajtó tetővel, fejt babról való széri
fiókkal apró tárgyak részére is ezt a tetőajtó széria.
Kivülről három soros fehér gombbal, és a falfogay-
tyú domborműves kerék rézével.

Érre a butorra ritkán festettek sines népies mo-
tívumokat tulipán stb. így ezeket barniára festet-
ték, és az első sifonokat is, azért, voltak olyan egye-
nek, akik ragasztották a régi hagyományokhoz, és semmi
mintaikat festették a szüblatra, sőt a sifonokra is.

A lakásberendezést többféle tényező határozta meg
1. a lakás mérete, 2. milyen módon a tulajdonos
3. hánytató család lakja, mert a szárad elején
több család is lakott egy szobában, gyerekek fiatal-
házasok testvérek sőt moka oldalági testvérek is,
és ezek szükség szerűleg is laktak a tárgyas lakásokat.
és gyakori volt a háznál több személynél álló szá-
lád együtt, leginkább egykoron, és 6-7 szobában, fektették
és azért is északra mindkét szobát lakták.
A nagy családoknál északra az öregek vagy az új-
házasok az istállóban aludtak és ott egyben

A szoba elrendezése.

Vegyünk alapul az általa hivatottan használt 6x6 méteres nagyságú szobát mert ez volt az általános norma mert a mestergerenda ezt bírja el tartó orlop nélkül. Ennek a szobának elől két ablaka volt az utca felől. Gyakran az egyiket befalazzták is így belül vakablak képződött mert nem felfalazzták be, és így az udvar felől befesték be az ablakot, hogy a sarok asztalhoz közelében legyen az ablak.

A két ablak közé állították a sütlődobot, és mellé a két vetett ágyat szembe egymással a sarokig, és valamelyik ágy végébe állították a kánszit, a fölé akasztották a falitükröt. még hátrább egy vagy két heverő ágyat és sifonint állítottak, az udvar felőli sarokba állították az asztalt, és a hátsó oldalra a káthát régi fiókos tányéros berakással, sokszor sütővel és főzőlappal, később már sparchoddal. A káthá vagy a sparchod alatt sefletes, még a türelőanyagának.

Ebben a méretű szobában két, három vagy mindig volt és egy mindig heverő ágy volt, és egy vagy kettő vetettágy amelyet mind bontanak le minden este.

Ez ilyen vetettágy leginkább az elsőszobában volt elhelyezve, mert az egyik szoba tisztaszoba, vagy elsőszoba, és az egyik szoba egyben konyhaszoba, vagyis melegkonyha. Mindenképpen van ágy és káthá, és asztal, csak a jobb szoba felé és a szipvetettágy nyugai az elsőszobában volt és az ételmiszert a nagy fűtött hűdely szobában tartották pl az ételmiszert a nagy fűtött hűdely szobában tartották. Az egész konyhakészletet, és a sülttiszta készletet is. A vendégfogadást is ide telepítették, és éjjeli szobáit is itt adták a vendégnek.

A felmért lakósróba fontosabb adatai.

1. Itka házszám.

A szárad elején még nem volt az itteni utcának hivatalból kiírt neveik mert kevés utcaja volt. csak pl kübösor belső, alsó felső, is a házszámokat sorrendben jelölték ki. 1-től végig.

2. Általános tájegységre szól a dolgozat adatai

Mi volt az eredeti tulajdonos foglalkozása?
A földművesek az egész tájon egyformán rendezték be a lakósróákat. Az iparosok is a kereskedők is már a fejlődés formájában.

A felmért lakóhelyiség főbb jellemzője.

1. Milyen a helyiség mennyezete?

A legtöbb lakóhelyiség gerendás deszkás mennyezettel. A szőlőtől átvett vikleres mennyezetet a Magyar parasztság csak a száradfordulón vette át.
Van e mestergereunda. írzsám felirat olizitái?

Az írzsám a legtöbb helyen az aca rávinte, még a padlás gerendára is. Egyéb feliratokat csak olyan egységek véstek vagy diszíttek, amiket házilap elkészítettek, vagy közel álló ügyeskedő megcsinálta.

Általában mit tartottak a mestergereundán?

Apró tárgyakat kisszerszámokat, kömpöket is ahol ez volt. szepket is vertek a gereundába is erre is aggattak kalendáriumnak ollók stb.

Mi a falak anyaga? Meszelt fehér falak általában

Milyen a színik? A falak fehérre meszelt a mezezet sűrűre. A falakon mint a fentis régen nem volt A hársipitárskor péncsmít, bort bira szemeket érzepint. szentelt viret a hárclejen a főbejáratt alatt.

6. Van-e a falban vakablak? Igen a legtöbb régi házban volt nem ritka a kettő is. a kálha körében is az ügyvédekben. a legtöbb helyen kifestéssel

Az ügyvédekben azért várták a falba vakablakot, hogy a helyszíne miatt rövidebbé tették be kb 150-165 centit is a fehérték itt csak így nyújtózkodhattak el fekre, hogy a vakablakba dugták a lábukat és nappalra elfüggönyözték azokat. Ennek a neve vakablak, vaklik

7. Milyen a padlózat? Anyaga?

Itt egyszerű döngött sárgaföld, és ezt sárgaföldhabarccsal kenték fel néha kevés meszet keverték bele, hogy szilárdabb legyen. Sávarhomokkal is behintették, hogy hamarabb száradjon. Kik vizesek?

A fehérték lajzok és az aszony néptől általában. Amikor száraz volt, seprős előtt lyukas lögrével felborították seprős rozmaringos mintával, hogy ne porozzon. Ez „rajzlocsolás” néven.

8. Mi az ablakanyaga?

Kétszárnyú kistűkkel 4-6 ablak szennel. ijek-re darabka ajtóval vagy vikorcentin. billenő falemór zárral. Téltire zsupszömgel, hogy tartsa a meleget

A régi ablakok függőnye szines moirókelméből vagy olcsó csipke anyagból haritap elkészítve.

Ablakokat nem rögzítették. nyithatók voltak. Szokás volt-e az ablakba vakamitlen tárgyat lenni?

Egyesek tették tárgyat, gyermek játékaikat, de leginkább virágos cserepeket műsköthi rozmaring fukeri ilyen ablaki virágokkal, hogy mikor kerütek az ablakba hűvös ilövirágot, de a szárad dejen már általában volt. A függöny anyaga és tartója?

Egyszerű anyagból, a tartója ipenes gömbölyű rúdacska a függöny és a tartója 1920 után változott meg gömböt nem hálottam használni

9. Mi az ajtó anyaga?

Az ajtók anyaga leginkább fenyő deszkából és néha tölgyfa egyszárnyú, kétszárnyú ajtók voltak mert az udvari bejárati ajtók a konyhára nyílottak és éppen a konyhából tele ajtók nyíltak a szobákra az utcai és a hátsó szobára.

Üvegrett ajtók már csak a század fordulón kezdődtek amikor boltosított konyhák kezdődtek.

A füstös konyhákra csak tele ajtók nyíltak.

Az ajtó fölé korlátolt pótköt bejertek e el?

Igen nichol ilyen is előfordult ilyen is és más konyha erközöket is bejertek ide, de ezt leginkább a konyhai mesterszemből erősítették.

Szokás volt e máson függőnt helyezni az ajtó elé?

Igen viszon, kikfeszítő vagy simes gyári mozdokelméből.

10. Mi a lakóhelyiségek használati jellepe?

Lakószoba, előszoba, hátsószoba, szépszoba,

11. Mi a bemutatott lakóhelyiség elnevezése?

Ház az egész épületet értjük, nagyszoba, előszoba, hátsószoba, füstös konyha, hidegkonyha, (a boltosított) kamra, a kamra, kamara, ez nem hálószoba

12. A szoba berendezési tárgyai és használatuk

12. Mi a berendezési tárgyak elnevezése az időpontja?

Általában 1870 től 900 ig a tulipános láda így szék és a sarokpadok festett alább hagyott, a szublát bejöttével az ágyak mintázása és a díszítése is ezzel megről-
torzott egyszárnyú sötétre festett bútorok jöttek előtérbe és a szublátot gyári díszítéssel készítették min, fehér gombok és domborított fém rózsával. A hárslik fiók fogantyújaikat is ilyen díszítéssel látták el. Az ágyak tám lábt díszítéssel, és a székeket is készítették. Az edények is változtak, porcellán, üveg- és a romain edények jöttek előtérbe.

13. Mik voltak az idők folyamán a berendezésekben bekövetkezett fontosabb változások?

A lakás átalakításánál volt a változás leginkább észrevehető. A füstökonyháról betörtött lüdegykonyhára is ezzel a takarék tűzhely spartherd. falvédő. szelb függönyök szelb és nagyobb fali képek tükör. kézi fali mind a fűtőbűdis folyamán mutatva. A szőnyeg elején már a fényképek is felkerültek a falra. Cserépkályhákba beépítettek főző spartherd lapot és sütőrent.

A zsuppfaletes házak is rohamosan ritkultak. és az újabb cserépes házakba már a régi öreghűtőket már nem rakták be. esetleg a hátsó kisorokába. és a uerip-falitrágyákat már az újlakásokba nem aggatták fel.

14. Mi a lakóhelyiség fontosabb részeinek esetleges neve?
pl asztalsarok kemence sarok. az ablak felőli rész a öltözőtel. szoba eleje. hirtülja a kálha felől.

15. Mi a szoba részeinek rangsora?
Melyik számít elsőnek, hátrónak? pl a 14. kérdőpont szerint megnevezve.

Az állandó lakószobába kikliphettek be? pl Jole bárki beliphették idegen is csak ifent nem kinnálnak ülőhely. és az idegen gyermekét sem. Az asztal mellé csak azt ültették akinek ott dolga akadt. elől az ügymelletti székre csak vendéget. vagy kedves látogatót mást pedig a hátrább levő székre vagy lőcára ültették.

Az 16 éven alüli gyermekeknek nem volt szabad bekopogtatni csak benytáni dícsérni. és ha wiskörben lépett be a gyerek. emnek jötrágyát sem szabad volt kívánni. mert mindez a felnöttek dolga, úgye.

A fono esti vagy más hasonló örszejövetelekre gyerek örege fiatal bejött. és ereknék az egész szoba rendezkezesükre állott. A 30-40 szemégnék. az örsze széklet lőcát. vircspadot, kétszékre deszkaitnyújtottak söt előfordult, hogy 60 centimre fűrészelt rönk darabot állítottak fel deszkait nyújtottak erekre is ülőhelynek. az úgy széklet is ülték a kislátnin is, hogy elférjenek.

15.

A leültetés alkalmával egyéb különösebb leültetési szokás nem volt személyválogatás szerint.

16. A szobabeli fűtőberendezés milyen? pl

Izomnyakálha. kisebb műtő, főző alkatrészei. vagy sparherd
Honnan fűlik a türelő? pl a kálha a komhálatól.
a sparherd a szobában. itt főznek is. telen.
Mit tartanak a türelőberendezés különböző részein?

Étel maradékot, szárított nyersanyag termék felét nem
fűreszapprikát borsot, tökmagot, pultogatói való kukoricát
Mi az indoka ezek elhelyezésének? pl a feldolgozás
hoz való előkészítés.

Van e a türelőberendezés körül fogas vagy szárítóruha?
Igen van fogas. szárítóruha és felerősített kötél is,
a mestergereendához, padlás gereendához és a falhoz.

17. Mik a szoba bútordarabjai? pl

Sublat. ágyak. sarokasztal. székek kászi és pole.
Az egyes tárgyak elnevezése. Sublat kászi retettágy
gyékingszék, ez szőmaszék is, heverőágy, böcső, asztal.
Kajha. padszék (lóta) itt nem. kisláda, régi tulipános.)

Az. Asztal és környéke.

18. Milyen tárgyakból állt az asztalsarok?

A két sarokfal mellett a pad. és oldalt egy vagy
két szék. is ha az ajtóig volt hely ide a falmellé pad.
Az asztal fölött lógó lámpa vagy fali lámpa. és az
asztalon a vizeskaneco.
Mi az amit étkerés után az asztalon tartottak?

Néha az asztal behörélen a szegett kegyret, de ezt leg
inkább az asztal fiókban tartották az evőeszközökkel.
Milyen munkákat volt szokás az asztalon végezni?

Sészta gyúrás, ételhabarások kavargatása pl palacinta
és próssa habarék készítése krumpli zöldes hajmozása
Kerivarvas, mángorlás, vasmálás, fonás kellékeink a
kerülés, babválogatás. A legtöbb helyen a pelenkázás és
a baba pólyázása. (iggy van) sokféle kerimunka hor-
golás stb. ezek az asztalon. Kapasztás szelés is.

A félbeli szegett kemencét az asztalon vagy a padlóra tartották milyen kendőben vagy korábban?

Vászonabrossba takarva, vagy szalmavékba hegyre szűken vászon ruhával takarva, egyik szokás ehhez ismeretlen.

19. Az asztal le volt e takarva itkereskor?

A legtöbb esetben takaratlan volt, vagy túrmosabb ideig letakarva tartották. Nagy ünnepeken Karácsony husvit napján ünnepi abrossal párnívászonból a régi abrossal takarják és a régi ünnepi abrossal leveszik és marad a mindennapi és az alsó abrossal kezdtek meg a búzavetést őszel.

20. Használtak e karácsony ünnepe alkalmával külön erre a célra készített abrossal? (Karácsonyi abrossal) pl

Itt csak vallási tiszteletből teríttek szőp abrossal, egyik népszokást itt ehhez nem fűsttek. Csak inkább mert használták és addig mosattalánul hagyták, és ha már kimosták, akkor ez lett a mindennapi abrossal, ezzel itt nem győjtötték.

21. Karácsonyi asztal alá milyen tárgyakat helyeztek el?

Egy kis porriszint, szemestukoricát és állati keveske takarmányt. A házi állatok epissége és a horzajuk való serenese ^{véjelt} terítésnél.

22. Volt e szokásban más ünnepi alkalomra való terítés?

Igen husvit napján is az mint karácsonykor.

23. Volt e szokásban temetési éjszakájára halottnak teríteni?

Igen a rendes terítés mellett háromszor oda rakták a volt hegyre támaszt kovácsot tettek, a halott részére, hogy ne sünkölködjön a halál után semiben.

24. Az asztal közelében lógott e a falon faliszekrény?

Inkább polcra volt felérősítve edény célra, faliszekrény nem.

25. Milyen alkalmakkor itkerestek a szobabeli asztalnál?

A lakószobában állandóan ott itkerestek.

Milyen volt az üti rendje az asztalnál? pl

Az asztalfőn a család fő jobbra mellett a felesége balról az idősebb testvér az anyja mellett a legkisebb gyermek.

Az asztal mellett és a felsőpális után mindig a hegyre ültek és együtt itkerestek a családdal. Ha nagyobb családúak nem jutott a gyermekeknek seik akkor ezek állva ettek.

Ha a konyhában nyáron kint vagy a kamrában itkerestek kecskelátnál asztalon, nyáron abban a sorrendben mint a lakásban lévő asztalnál helyezkedtek el.

26. Hány éves kortól ülhettek a gyermekek az itkerő asztalhoz.

Leginkább amikor már önállóan tudott enni.

26. A kisebb gyerekek is idős szeméhek már elaggott
korúak már nem ültek az asztalhoz, hanem
a kálha mellett ültek. vagy vízispadon.
Ebben kivétel soha nem volt.

27. Miben változott meg az ültetésrend?
A család fő most is a helyen ült a vendégek
közvetlen mellette ültek. Idegen vendéget hát-
rúlról a gyerekek mellé ültették. A polgár szolgálatát
is hátról ítkertették az asztalnál.

28. Milyen²² ültetésrend számra vendég esetén.
dixnötor keresztelő kirfogy lakodalom bücsü
halotti tor stb. Ilyen esetekben több asztalt terítet-
tek sokszor kiírtott szobában körben az asztalfőn
az ünnepelt vagy a család fő regereu férfiak nők
aron a gyerekek hátról ültek.

Az ágyak és környékük.

29. Mi a helyiségben elhelyezett ágyak hálóhelyek rangsora
kinck hol van a hálóhely? Hányan aludtak egy ágyon?
pl A háló helyiségben vetett ágy amely réptiszta ágym-
művel volt berakva, és ért nem is használtak lehe-
tőleg minden éjjel, csak kivételes esetekben vendég-
gek, betegek vagy nyházasok. A hitközmapi vagy min-
den napi ágy is rendszer szobaágy. A hűverőágy éjjel alvó-
nappal bárhikor pihenőágy. nagyon ilyen a supedli-
ágy a népes nagycsaládoknál és leclabakkal felmaga-
sítva a tetjét vámosokkal dűnyhával keretik és
nagy széleságyterítővel letakarják, így, hogy a teri-
tő széle előnyjára lefogott, hogy a supedli hűverő-
ágyat elől eltakarja. és így rendszer vetett ágyat a plafon-
ig felmagasítva. és láthatatlannal nappal is lehetett pihenni
Még olyan is előfordult, hogy ilyen már emelkedő ágyak
volt alul az ágy alatt kihúzó gördülő alsó ágya.

Az sem volt ritka amikor a földszinti ágyak volt
kihúzó betető ágya, mert az ilyen alsó gördülő ágyak
henger szerű gördülő kereke volt

9. Ez ilyen összezsúfolt házakra azért voltunkosig mert több népes család együtt élt és sok gyerek volt a családban öregek házaspárok is igyekeztek éjjelre mind elhegyezni konyhában, kishobában istállóban, ahol csak lehetett különösen amikor vendég is volt, vagy gyerekágyas asszony

Iskolás gyerekek legtöbbször hárman négyen feküdtek egy ágyban kettő fejtől egy lábtól kisebb gyerekeket keresztbe fektetve 4-5 is feküdt egy ágyban.

A nagyszaládoknál azt a megjegyzést tették, hogy heten feküdtek egy ágyban (Trefa) A nagyszaládok ezt megszokták ebben nőttek fel és ebben öregedtek meg, és szinte nehezen szoktak bele abba, hogyha kisebb számú családba kerültek.

Itt a környéken levő sváb falvakban ilyen nagy számú család nem élt együtt, esetleg két család de ez sem sokaiq. Kaposszabadi, Keresztes és Kisberki Kaposhonok német ajkú községekben.

A szárad elején már igen megritkultak a népes családok, úgy, hogy a testvér családok szétváltak, és divatba jött az egyke, és emiatt a falvak is néptelenedtek, és nem kellett százasít feküdni a népnék földvetett szalmazsákokon is.

Volt-e állandó mázsza vetett diszagy a lakóhelyiségekben?

Igen volt egy-kettő minden lakóhelyiségben. Az első szobában csak vetettagy volt. Azonban a hátró kishobában nem tartottak vetettagyat, csak a hárszálatti ágyneműt letakarva.

Mi a diszagy és a hálóagy elnevezése?

A diszagy itt vetettagy amelyben tisztalepedő és diszes tiszta ágyneművel és ezt különös alkalmakkor vették használatba és ha hárszálatti ideig nem használták akkor a napos időben tisztalták szellőztetni és jól kiszáritani.

A mindennapos agy, vagy alvóagy, hálóagy ezt mindig használták és a hálóagy nemmit legalább havonta ki-mosták. A diszagy vagy vetettagy felvétel módja alul kétszerben három vankos, és egy vagy két dugya a tetejére

29. A minden napi hálóing vagy alvó ággyal a velejáró 12 lepedővel a fejtámkossal és a taródró dűnyhával silányabb ággyterítővel letakartva minden este lebontra és reggel bevetve.

A hűvös ággy lepedővel ággyterítővel letakartva a fejtámkost itt hápra és az erős strapa leritót használták, hogy bírja az állandó használatot. az pihenő ággy is.

A dísz vetettágra szőpateritót vettek és a 930-as években más díszpateritót tettek föl a vetettágra

egyészente nem volt megkülönböztetett népszerűségű különleges felszerelésére, elfüggőnyözésére?

pt A régi nagyszülőknél ahol süpedli, licsváras búvárágyba feküdt a gyermekágyas asszony, hogy esetleg ne lássa őt a család többi tagjai.

Mit tettek bele rontás ellen? p Rózsafürcöt szenteltviret. fok hagymát.

Milyen szavak kíséretében lépett fel az így elkészített ágyra a gyermekágyas asszony? pt keresztelvtett. és János Mária szent József segítségemre.

Hol feküdt ilyenkor a esecsü? 2

Vámkosha beölygőre az anya mellett az ággyban.

A süpedli (búvárágy) nem tettek külön függőnyt, csak a nyit.

31 Volt-e licsvárral magassra emelt ágy? Igen a nagyszülőknél. általában szőpateritva minden 15-20 ik háznál. Kaposmentén.

32 Volt-e a szobában nappali pihenőre szolgáló hűvös? Igen minden háznál a rendszeres ággy dűnyha nélkül.

az ággyterítővel letakartva, nagyszülőknél kettő is volt. Más hűvös díkó vagy ilyen félé hűvös itt nem volt.

A szarvad elején a díván volt dívatban az is pihenő volt

Ülőbutorok, Tapolóbutorok.

33 A szobában használt székek különböztek-e egymástól? Igen a szőpaterit is új székek a vetettágy elé állították

A régi kopott gyökény székek hátrább állandó használatra

33. Volt e olyan karosszék amehike csak egyes személyek ültek?
- Ugyen már csak az 940-es évek táján jött be a paraszti?
házakhoz is ezt is csak az első szobába helyezték. paraszti
volt e külön gyermekszék?

Ugyen a 914-es háborn elött a városi székek is ilyen is
arúttak a felnöttek székeivel együtt.
Olyan magas kis karosszék, hogy az asztal ~~mellett~~ mellett a kis
gyerek ült szőnyegban a felnöttekkel elől záróléccel ellátva

34. Milyen holmit tároltak a szobában levő tárolóbutorokban?
láda szublát. (tálaló szekrény) kászli ruhásszekrény.
régien díszített faragott volt.

Mi volt az első szobai módja? 17 6x6 os szoba
A két utáni ablak köré a szublát. emelle két felöl a veletti
díszes szemből egymással emek jobbról a részbe a szőnyeg
balról a kászli vagy egy heverő ággy egy kisláda, balról a kál-
ha jobbról a sarokasztal. Kálha mellett pad két három ülő-
heffel. Kászli fölé falitükör, az ággyak fölé Jézus, Maria sine
képek, az asztal fölé az utolsó órára kép. ajtó fölé hári ábrák.

(Kis) Ha a hátsó kisserobát látták akkor a heverő kitégy oda volt
hegezve. kászli mint tálaló butor, kiseruhaláda, pad széket
az ággy elé, ide avétabb széket helyeztek. Sparherd stb
még néhány kép.

35. ~~35.~~ Milyen volt a tükör elhelyezése?

A falitükör az első szobában a szublát vagy a kászli fölé
helyezték. itt különösebb tárgyat nem tüntetnek melle'
A kisserobában esetleg ha volt régi falitükör, akkor a kászli
föle akasztották, de kéri tükör az itt mindenütt volt és a fésűt
melle' helyezték.

36. Mik a szobában a gyermekbutorok?

Bőlenő. Járóka, állórék, forpósék, és a eszemő részre
baba pólyateknő. legalább két hónapos koráig

37. Voltak e a heziségek alkalmi díszítésre feltett ruhák?

Az első szobában. tárolókerő tartón széphimzett vászonból lövötkerő
vagy az ajtó melle' szegre. A kisserobában szintén az ajtó felján
állando használatra dírvált vászonból.

38. Milyen képek lógtak a heziség falán? 17 az első szobában
Általában szentképek Jézus Maria sine novácsora hári ábrák
és a bibliai ábrázolások, a szárad foroból napprított fenyőképek

38. Kossuth Rákóczi és egyéb esztendő jelenségek és ritkák -
hegyen bekezdésére katonai végelbocsátó órsít is volt
az öregembertől. Festőművészetől származó képek fatim még
a parasztságig nem volt. A képek alatt vagy fölül szöveg
nem volt. aronban 1914 táján divatba jött a kivartott falvidő
felirattal. Ez már a melegkonyhába vagy a kisorobába volt
helyezve. Képekhez virágdíszítést nem tettek.

Hogyan változott a szobát díszítő képek divatja? 12
A modern batorokhoz modern képeket tettek. az össze tett két
egy fölé madonna képet tettek. vagy modern festményt.

39. Milyen felszerelési tárgyai voltak a szobának?
Az óra régi fali sétálóval és láncon silkkörkivel öntöttvasból
A szárad fordulón már ingaóra jött divatba. a konyhába vagy
a kisorobába ébresztővekket is volt. (van ma is)

Volt-e törölköző a szobában? 12
Igen az előszobában tartón díszítőköző. az ajtó mellett
A kisorobában vagy melegkonyhában az ajtó fölé használatra
Amikor a mordóalván, bejött gyotáján akkor oda helyezték

40. Milyen eszép felszerelésre volt a szobának? 12
Fogas tűnyirokkal kancsóval diskorsóval. és a szárad for-
duló is de inkább 925 ip a falon is lógtak a dísz minte tűnyirok
szobánkiint 2-4 dob. lógtak. A pirosjavesztett tárgyat a kisorobába vitték

41. Milyen használati eszközök tartottak idősorokom a szobában?
A fűtetlen szobában nyáron romlandó élelmiszer, tejesköcsö-
göket tele. ételmaradékot. Tették feléket is tölre virágot
a fagy ellen. Az állandó lakószobába télvégén kottát ültettek a
vesztővékonyba és az ajtó alá helyezték és ha ki kellett a csibik, akkor
itt tartották a jó ideig beállta'ip. Kismalacot is vittek be nagyon
zord időben. kettőben.

42. 42. Mi volt a takarítás módja rendje?
A nagytakarítás tavasszal hűvet előtt. a hét első négy-
napján ifentkor a falat átmeszelték, és őszel novemberben
halottak hété kivételével. pénteken tölre a meszelés.
A kistakarítás 2-3 hetenkint péntek kivételével. Minden
takarításkor meszeléskor a szobaföldjét sárgaagyaföld
habarccsal felszikkalták. és szárazhamokkal kisse felhíntették
Mindemféle átrendezés az évi két meszeléskor tör-
ténik

43. Milyen a helyiség világítása? 17

Regen a növényolaj miésses volt, és ezt később arisztaló-
loba vitték. petróleumi lámpa volt álló lámpa, és fali lámpa.
Ezek is már a múlté, világítottak gyertyával is.
Mégis fáklyatartó, és fagyertyatartó már nincs sehof.

Holagós megjegyzések.

A szobakülsők berendezése 1925-re teljesen átalakult.
arral, hogy az átlapparasztok zsúpfedeles hárai eltűntek, és
egyben a tulipános és a szubliadák és az első szifonok is és a
a kászlikból még akad néhány.

A csizmaluborszek, és a különféle lócák gyakorlatilag
is már ritkán láthatók.

A mai új házakba már nem vittek be régi használati
tárgyakat. Már a módosabb parasztok is ilyen holmit
nem tartottak és hagyják elhullani részben azért is mert
nem emelték kulturálisra. Tehát ma még a konyhában
található ilyen a padlason.

Azok a régi zsúpfedeles házak amelyek 450-600 években
lett lebontva, vagy még mindig áll is, ott már egyéni hiba
forog fenn. Ezek seregny proli házak is itt nincs mit
keresni vagy fényképezni való. már az épület alaprajz
za vagy a mérete sem a régi általános típus szerint ép-
pültek. Itt tehát az ingó ingatlan nál nincs mit fény-
képezni való. Az ilyen lebontott régi zsúpfedés ház helyett
is sok esetben seregnyesebb új házat építettek. tehát itt
egyéni maradvány forog fenn.

Az első borítólapon jelzett körkérdésbe ellátogattam
és idevontatkozó adatot alig kaptam. úgy, hogy én
sokkal többet tudtam a régi tapaszlatról és jegyzet re-
vint mint az ottlakók.

Előfordult az is, hogy a módosabb paraszt zongorát
is behozott az új lakásába azért mert „moder a világ és
kell az orgona mert divat és szép. hála nem is tudták
használni

Itta és össze állította
Egyenesen Sándor
már nyugdíjas Felsőkaposmentén

Dombóvár 1973 X. 5 én